

**Як ШІ бачить
Тараса Шевченка та його творчість**
*(до 212-ї річниці від дня народження та 165-х роковин від дня смерті Тараса
Шевченка (1814-1861), видатного українського поета, письменника,
художника, мислителя)*

Тарас Григорович Шевченко – видатний український поет, прозаїк, художник, громадський діяч, національний герой.

Поєднання творчості Шевченка і штучного інтелекту — це не лише спосіб зберегти його спадщину, але й можливість відкрити її для нових поколінь у сучасному, цифровому форматі. Завдяки технологіям ми можемо оживити слова Кобзаря, зробити їх більш доступними та зрозумілими для сучасного читача. Штучний інтелект допомагає аналізувати тексти, знаходити в них нові сенси, створювати інтерактивні матеріали та навіть генерувати візуальні образи, натхненні поезією Шевченка.

Це відкриває нові горизонти для вивчення його творчості: від інтерактивних тестів і цитат для соціальних мереж до цілих віртуальних екскурсій місцями, пов'язаними з життям поета. Таким чином, Шевченко стає ближчим до кожного з нас, незалежно від віку чи місця проживання.

Поєднання творчості Тараса Шевченка і сучасних технологій, зокрема штучного інтелекту (ШІ), – це цікавий і перспективний напрямок, який може допомогти популяризувати спадщину поета серед нових поколінь, а також

відкрити нові способи інтерпретації його творів. Ось кілька ідей, як це можна зробити:

1. ШІ як інструмент для популяризації

Штучний інтелект може допомогти створити цікаві та інтерактивні способи популяризації творчості Шевченка.

- Генерувати короткі цитати з його творів для соціальних мереж.
- Створювати меми або візуальний контент, який привертає увагу молоді.

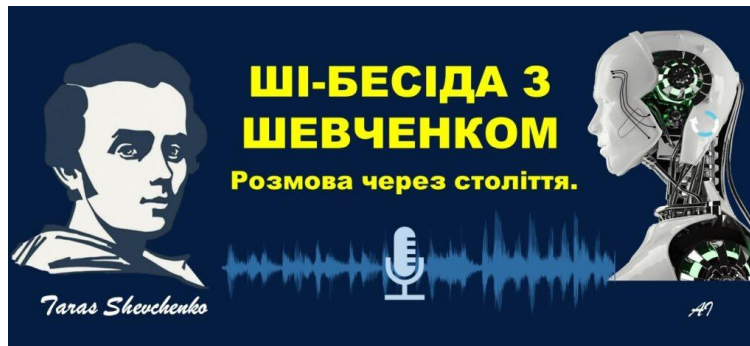
2. Візуалізація творів Шевченка

Штучний інтелект може допомогти створити візуальні образи на основі творів Шевченка.

Наприклад генерувати ілюстрації до віршів за допомогою нейромереж (Leonardo AI, Adobe Firefly, ChatGPT та інші).

3. Штучний інтелект можна навчити писати вірші або прозу в стилі Тараса Шевченка.

Для цього потрібно використовувати моделі ШІ, такі як: ChatGPT, DeepSeek, Gemini навчені на текстах Шевченка.

4. Віртуальний Шевченко

За допомогою ШІ можна створити віртуального аватара Тараса Шевченка, який:

- Читає свої вірші.
- Відповідає на питання про своє життя та творчість.
- Розповідає історичні факти про епоху, в яку він жив.

Це може бути цікавим інструментом для музеїв, шкіл та культурних заходів.

5. Аналіз творів Шевченка за допомогою ШІ

Штучний інтелект може допомогти аналізувати твори Шевченка, виявляючи:

- Основні теми та мотиви (наприклад: свобода, природа, соціальна несправедливість).
- Емоційний настрій текстів.
- Літературні прийоми, які використовував поет.

Це може бути корисним для дослідників, студентів і всіх, хто цікавиться творчістю Шевченка.

6. Створення аудіоверсій творів

ШІ може створити аудіоверсії віршів і поем Шевченка за допомогою технологій Text-to-Speech (TTS). Це може бути корисним для:

- Людей з порушенням зору.
- Вивчення творів у школах та університетах.
- Популяризації творчості Шевченка через подкасти та аудіокниги.

7. Переклад творів Шевченка іншими мовами

Штучний інтелект може допомогти перекладати твори Шевченка на інші мови, зберігаючи їхню художню цінність.

8. Музика на основі творів Шевченка

Штучний інтелект може допомогти створити музичні композиції на основі віршів Шевченка.

- Генерувати мелодії для віршів, які можна використовувати у піснях.
- Аналізувати ритм і риму текстів для створення музичних аранжувань.

1. Дивись і слухай:

Збірка українських пісень, на основі віршів Тараса Григоровича Шевченка:

Українські Пісні 2026 ua Найдушевніша Збірка | DJ ТАРАС ШЕВЧЕНКО

<https://www.youtube.com/watch?v=zaYemAYr35s>

Контент створено за допомогою ШІ (штучного інтелекту) на основі використання образу та вірша «Минають дні, минають ночі...» (1945) Тараса Шевченка, задля популяризації української творчості.

2. DJ ТАРАС ШЕВЧЕНКО — “ВСІ ПІСНІ 2025”

[https://www.google.com/search?q=%](https://www.google.com/search?q=%lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOdIBCTM0MzgzaJBqN6gCALACAA&sourceid=chrome&ie=UTF-8#fpstate=ive&vld=cid:5ebaf99b,vid:59qIQlwD2rk,st:0)

[lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOdIBCTM0MzgzaJBqN6gCALACAA&sourceid=chrome&ie=UTF-8#fpstate=ive&vld=cid:5ebaf99b,vid:59qIQlwD2rk,st:0](https://www.google.com/search?q=%lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOdIBCTM0MzgzaJBqN6gCALACAA&sourceid=chrome&ie=UTF-8#fpstate=ive&vld=cid:5ebaf99b,vid:59qIQlwD2rk,st:0)

Як ШІ бачить твори Шевченка

Для вас ми попросили ШІ згенерувати картинки за мотивами найвідоміших творів Кобзаря.

Приміром, ось так штучний інтелект бачить "Садок вишневий коло хати"

А ось, як зобразило уривок про Прометея з поеми "Кавказ".

Культову "Катерину" ШІ чомусь бачить у сучасній нічній сорочці, по коліна у воді та з немовлям поряд.

Ось така ілюстрація, на думку ШІ, підходить для "Наймички".

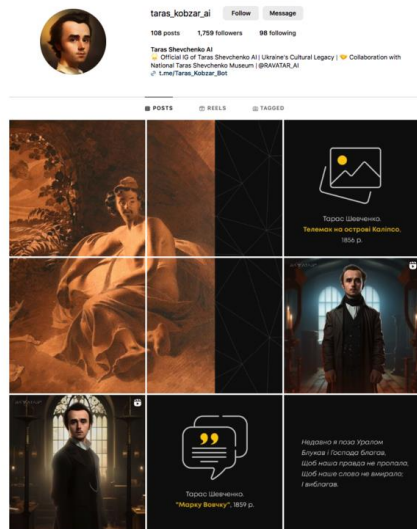
Послухати Тарасів голос...

<https://www.youtube.com/watch?v=F0vg-9iRpE8>

Творча реконструкція голосу Шевченка стала доступною завдяки науковому експерименту креативного агентства TABASCO. Її працівники розробили 3D-модель голови поета. А потім, скориставшись багатофакторною моделлю та нейромережами, отримали на розгляд трьох кандидатів, чиї критерії найбільше збігалися із Шевченковими. Далі закипіла робота з об'єднання

тональностей їхніх голосів та відтворення голосу митця. Результат вражає, тож маєте переконатися самостійно.

Пропонуємо:

Підпишись на сторінку Тараса Шевченка в Instagram https://www.instagram.com/taras_kobzar_ai/

([instagram.com/taras_kobzar_ai/?utm_source=ig_embed&ig_rid=9f9c3e70-582a-4dfb-bb80-1675a07f7afc](https://www.instagram.com/taras_kobzar_ai/?utm_source=ig_embed&ig_rid=9f9c3e70-582a-4dfb-bb80-1675a07f7afc))

Це не просто фан-сторінка — акаунт класика за ініціативою Національного музею Тараса Шевченка розробив ШІ. І запевняє: віртуальний образ точно відтворює зовнішність Тараса Григоровича і, найголовніше, володіє неосяжною базою знань з охопленням повного спектра творів письменника. Тож замість читання «Великого льоху» можете просто зараз послухати його у виконанні анімованого аватара Тараса Григоровича.

Джерела: <https://osvitoria.media/experience/koly-ukrayina-peremozhe-shukayemo-vidpovid-u-poeziyah-tarasa-shevchenka/>
<https://library.bdpu.org.ua/ai-for-education-and-research/tarasa-shevchenka-ta-shtuchoho-intelektu/>
<https://novyny.live/tehnologii/iak-shi-bachit-tvori-shevchenka-foto-vas-vraziat-218685.html>

06.03. 2026 р.

Укладачі: Ганна ПРОКОПЧУК, завідувачка бібліотеки
Інна ГОРОХОВСЬКА, бібліотекар
Ніна ГАЛУЗИНСЬКА, адміністратор бази даних